

DE OS OP HET DAK - Uilenburger Concert 17 februari 2014

Foto: Mirjam Voigt

Het Duitse pianduo Friederike Haufe en Volker Ahmels bracht in 2012 een boeiende cd uit met werken voor piano vierhandig van componisten die in de Tweede Wereldoorlog vervolgd, gevlucht of vermoord zijn. Volker Ahmels is daarnaast directeur van het tweejaarlijkse festival 'Verfemte Musik', waarin jonge ensembles middels een concours kennismaken met dit repertoire. Op 17 februari zijn Volker en Friederike te gast in de serie Uilenburger Concerten. Zij spelen werken van Leo Smit, Dick Kattenburg, Arnold Schönberg, Erwin Schulhoff, Hans Gál, Ernst Toch en Darius Milhaud.

'Een muzikale reis tegen het vergeten' noemen de twee pianisten het programma, verwijzend naar een citaat van Jean Paul uit 1793: "De herinnering is het enige paradijs waaruit we nooit verbannen kunnen worden." Het idee voor dit programma ontstond na een ontmoeting met pianiste Edith Kraus – overlevende van Theresienstadt – in ongeveer dezelfde periode als het ontstaan van de Leo Smit Stichting. Sindsdien maken zij zich sterk om dit repertoire en de vervolgde componisten breder bekend te maken. In het festival 'Verfemte Musik' van 2014 in de Duitse stad Schwerin zullen Nederlandse vervolgde componisten centraal staan. Arnold Schönberg (in 1933 gevlucht naar de VS) componeerde op 22-jarige leeftijd zijn zes stukken voor piano vierhandig, waarschijnlijk voor gebruik in huiselijke kring. Leo Smit (vermoord in Sobibor in 1943) schreef zijn Divertimento in 1942, een periode waarin hij zich noodgedwongen moest beperken tot kamermuziek. Dick Kattenburg signeerde zijn twee walsen onder de naam 'C.J. van Assendelft van Wijck', een van de pseudoniemen die hij gebruikte om zijn partituren te beschermen. Het stuk is niet gedateerd, maar werd vermoedelijk in het begin van de oorlog gecomponeerd. Erwin Schulhoff liet zijn 'Ironiën' voorafgaan door een dadaïstisch gedicht van eigen hand. In de muziek zitten verwijzingen naar de Eerste Wereldoorlog en het uiteenvallen van Oostenrijk-Hongarije. Hans Gál werd in dezelfde oorlog naar het front in Servië gestuurd. Vermoedelijk was hij niet erg actief aan het front, maar des te actiever in het componeren. De zes Servische wijsjes op. 3 baseerde hij op volksliederen die hij in koffiehuisen in Belgrado hoorde. Voor Ernst Toch betekenden zijn ervaringen in de Eerste Wereldoorlog een omslag in zijn stijl van componeren, zijn muziek werd vooruitstrevender dan ooit. Hij vluchtte in 1933 naar de VS en schreef daar in zijn laatste levensjaren o.a. de Sonate op. 87 voor pianovierhandig. Ook Darius Milhaud vluchtte in 1940 naar de VS, maar ver voor die tijd had hij Brazilië bezocht, de inspiratie voor zijn werk 'De os op het dak' (de titel van een populair Braziliaans lied). Zijn vriend Jean Cocteau bedacht er een ballet bij.

Programma

Arnold Schönberg	6 Stücke für Klavier zu vier Händen (1896)
Erwin Schulhoff	Ironiën für Klavier zu 4 Händen (1919)
Hans Gál	6 Serbische Weisen op. 3 (1916)
Leo Smit	Divertimento voor piano vierhandig (1942)
Dick Kattenburg	Flirtations (1939)
	Deux Valses à la Ravel (ongedateerd)
Ernst Toch	Sonate für Klavier zu vier Händen op. 87 (1962)
Darius Milhaud	'Le boeuf sur le toit' op. 58 (1919)

Friederike Haufe en Volker Ahmels – piano

datum	maandag 17 februari 2014
aanvangstijd	20.15 uur
locatie	Bethaniënklooster, Barndesteeg 6B, Amsterdam
prijs	€ 17,50 / € 14,- (CJP/Stadspas/65+)

Reserveren Bethaniënklooster: www.bethanienklooster.nl - of bel de Leo Smit Stichting, 020 422 7001 / secretariaat@leosmit.nl / www.leosmit.org

De activiteiten van de Leo Smit Stichting worden mede mogelijk gemaakt door Gemeente Amsterdam (www.amsterdam.nl), SNSReaalfonds (www.snsreaalfonds.nl), Sena (www.sena.nl) en Bumacultuur (www.bumacultuur.nl)

Noot voor de redactie: Voor meer informatie of beeldmateriaal kunt u kijken op http://www.leosmit.org/leosmitstichting.php?DOC_INST=4 of contact opnemen met Carine Alders, 033-4613186 / 06-14665918, secretariaat@leosmit.nl.